Załącznik do uchwały Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 48 w Warszawie.

INNOWACJA PEDAGOGICZNA

metodyczno-programowa

Imię i nazwisko autora:

Konstancja Czerwińska-Rosik

Temat innowacji:

Detektywi Przeszłości – jak czytać historię między wierszami

Załącznik do uchwały Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 48 w Warszawie.

Wstęp:

Edukacja historyczna na etapie IV klasy szkoły podstawowej stawia przed uczniem zupełnie nowe wyzwania poznawcze. Młody człowiek, przechodząc z nauczania zintegrowanego, zderza się z językiem przedmiotu, który obfituje w abstrakcyjne pojęcia, specjalistyczną terminologię oraz specyficzną strukturę. Zauważalną trudnością u współczesnych czwartoklasistów jest mechaniczne czytanie tekstu bez głębszego rozumienia jego treści, co w konsekwencji prowadzi do problemów z selekcją informacji, wyciąganiem wniosków oraz interpretacją prostych źródeł pisanych.

Podstawa prawna - Innowację pedagogiczną opracowano na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z późn. zm.), w szczególności art. 1 pkt 18, art. 44 ust. 1 pkt 3, art. 55 ust. 1 pkt 4, art. 68 ust. 1 pkt 9 oraz art. 86 ust. 1.

Tytuł innowacji: *„Detektywi Przeszłości – jak czytać historię między wierszami”*

Przedmiot: Historia

Grup docelowa: Klasy IV

Czas realizacji: Rok szkolny 2026/2027 (z możliwością przedłużenia)

Rodzaj innowacji: Metodyczno-programowa

Zgodność z kierunkami polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2026/2027: Szkoła miejscem budowania odporności społecznej – kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich i prospołecznych oraz odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych.

Opis innowacji:

Przejście z etapu edukacji wczesnoszkolnej (klasy I–III) do klasy IV to dla uczniów ogromny skok jakościowy. Teksty w podręcznikach do historii stają się bardziej abstrakcyjne, pojawiają się nowe pojęcia oraz archaizmy w tekstach źródłowych.
Współcześni czwartoklasiści często czytają mechanicznie, mając problem z selekcją informacji i odróżnianiem faktów od opinii.

Cel główny:

Podniesienie poziomu umiejętności czytania ze zrozumieniem tekstów źródłowych, podręcznikowych i popularnonaukowych u uczniów klas IV na lekcjach historii.

Cele szczegółowe:

- Kształtowanie umiejętności wyszukiwania informacji kluczowych w tekście.
- Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia (rozróżnianie prawdy od fikcji/legendy).
- Wzbogacanie słownictwa ucznia o terminologię historyczną.
- Oswojenie ucznia z samodzielną pracą z tekstem ciągłym i nieliniowym (mapy, schematy z opisem).

- Zniwelowanie stresu przed weryfikacją wiedzy dzięki jasnemu systemowi co miesięcznych prac pisemnych.

Metody i formy pracy

Tradycyjne czytanie po kolei na głos zostaje zastąpione aktywnymi technikami. Za każdym razem użyta będzie inna technika:

- **Metoda 5 palców (Selekcja):** Uczeń po przeczytaniu tekstu z podręcznika musi wypisać 5 najważniejszych słów-kluczy (jedno na każdy palec narysowanej dłoni).
- **Przekład intermedialny:** Zamiana tekstu źródłowego (np. fragmentu kroniki o pasowaniu na rycerza) na prosty komiks lub wykres.
- **Słowniczek Detektywa:** Samodzielne "polowanie" na trudne słowa w tekście (np. *bazar, gród, danina*) i wyjaśnianie ich z pomocą kontekstu lub słownika.
- **Praca z tekstem popularnonaukowym:** Wykorzystanie krótkich ciekawostek z czasopism historycznych dla dzieci (np. o higienie w średniowieczu) jako bazy do szukania odpowiedzi na pytania typu: *Kto? Gdzie? Kiedy? Dlaczego?*.

System Weryfikacji Postępów

Kluczowym elementem innowacji jest systematyczność
Częstotliwość: Raz w miesiącu
Forma: Krótka, 15-20 minutowa karta pracy (waga oceny: zgodna ze statutem szkoły dla kartkówek.
Zasada: Uczeń otrzymuje zupełnie nowy, krótki tekst (źródłowy lub popularnonaukowy) powiązany z materiałem przerabianym w danym miesiącu.
Karta Pracy nie sprawdza wiedzy wykutej na pamięć, ale umiejętność znalezienia jej w tekście.

Przykładowa struktura Karty:

1. Zdania Prawda \Fałsz na podstawie tekstu.
2. **(Odszukaj cytat):** „Znajdź i wypisz fragment, który wyjaśnia, dlaczego król podjął taką decyzję”.
3. **(Słowniczek):** Wyjaśnij na podstawie tekstu, kim był *[archaizm/nowe pojęcie]*.
4. **(Twórcze podsumowanie):** Nadaj tekstowi własny, inny tytuł, który oddaje jego sens.

Przewidywane efekty i ewaluacja:

Dla ucznia:

- Wzrost pewności siebie podczas pracy z trudnym tekstem.
- Zrozumienie, że historia to opowieść/zagadka, a nie zbiór dat do skojarzenia.
- Lepsze wyniki z testów ogólnych (dzięki opanowaniu techniki czytania poleceń).

Dla nauczyciela:

- Bieżący, comiesięczny podgląd, którzy uczniowie mają realne problemy z czytaniem (wczesne wykrywanie trudności dyslektycznych/edukacyjnych).
- Uporządkowana baza narzędzi dydaktycznych.

Ewaluacja:

- Porównanie wyników z pierwszego (wrześniowego) i ostatniego (majowego/czerwcowego) "Testu Detektywa".
- Krótka ankieta ewaluacyjna dla uczniów na koniec semestru (np. przy użyciu uśmiechniętych buziek): *Czy łatwiej czyta mi się podręcznik?*.